

Ishodi novaštva u medicini

Autor doc. dr. Mirza Žižak, Zavod za fiziologiju
Monday, 14 July 2008

U članku studentskog dijela CMJa je pokazano da je tijekom promatranog razdoblja samo 12% znanstvenih novaka izradilo doktorsku disertaciju. Istodobno, 55% novaka je prekinulo novačstvo. U zaključku istraživači ističu da rezultati istraživanja sugeriraju da značajan broj znanstvenih novaka vidi svoje novačstvo tek kao prolazno kratkotrajno zaposlenje.

Da je stanje alarmantno govori i nedavno donesena mjera kojom su povećane plaće znanstvenim novacima u klinici. Medjutim, istodobno nisu riješeni avani problemi bazičnih novaka zbog čega će dotična mjera stvoriti veliku kolateralnu štetu predklimičkim katedrama.

U jednom od prošlogodišnjih brojeva studentskog dijela CMJa naišli smo na zanimljiv članak kolega M. Petrovečkog, Lj. Smiljanca, M. Trošića i O. Polačka o znanstvenim novacima i ishodima njihova novačstva koji ozbiljno dovode u pitanje dosadnjnju politiku i program zapošljavanja znanstvenih novaka. Cilj istraživanja je bio ustanoviti koji su ishodi znanstvenog novačstva među znanstvenim novacima u medicini koje "zapošljavaju" MZO. U istraživanju su korišteni podaci o znanstvenim novacima čije je novačstvo završeno u razdoblju između 1999 i 2005., a promatrali su se znanstvena produktivnost i ishod zapošljavanja. Znanstvena je produktivnost svakog novaka mjerena brojem publiciranih radova indeksiranih u Web of Science. Rezultati su zaista iznenađujući. Kroz promatrano razdoblje samo je 12% znanstvenih novaka izradilo doktorsku disertaciju i postiglo stupanj doktora znanosti (PhD). Istodobno, 55% znanstvenih novaka je prekinulo novačstvo i zaposlilo se tijekom istog mjeseca u kojem su prekinuli novačstvo. Prekidanje i ponovno zapošljavanje u istom mjesecu je najčešće među znanstvenim novacima koji su novačstvo dobili na klinici ili u bolnicama. U tim radnim slalomima prednjačili su znanstveni novaci u odnosu na novakinje i razlika je među njima statistički značajna. U zaključku istraživači ističu da rezultati istraživanja sugeriraju da značajan broj znanstvenih novaka vidi svoje novačstvo tek kao prolazno kratkotrajno zaposlenje. Neposredna posljedica takvog shvaćanja je vrlo nizak postotak onih koji su tijekom novačstva postigli stupanj doktora znanosti. Štoviše, rezultati ukazuju na probleme sadašnjeg ali isto tako i budućeg programa zapošljavanja i provođenja znanstvenog novačstva u medicini. Pitanje je da li kreatori tih programa zaista žele nešto suštinski promijeniti. Naime, povećanje plaća znanstvenim novacima u klinici, što se dogodilo ovih dana je ipak vatrogasna mjera koja će dugoročno izazvati veliku kolateralnu štetu. U ovom slučaju, šteta je već uveličana predklinički jer je potpuno neshvatljivo da su akciji da se "pomogne" znanstvenim novacima na klinici potpuno zaboravljeni novaci na predklimičkim predmetima. Znanstvenim novacima "bazičarima" se plaća neće mijenjati čime je nanesena ogromna nepravda ne samo njima već i bazičnoj medicini a time i cijeloj medicini. Nakon ovakvog čina pitanje je koji će medicinar u ovakvim uvjetima (s razlikom u primanjima od 2000 kuna) željeti biti novak na nekom od predklimičkih predmeta. S druge strane, neobično je da su riješeni avani problemi jednih novaka, dok su problemi drugih zanemareni. I šteta je što se istodobno nije donijela odluka kojom će se riješiti problemi i znanstvenih novaka kliničara i predkliničara. Na ovaj su način predklimičke katedre dovedene u situaciju da pod ovakvim uvjetima višestruko neće dobiti medicinare za novake. Nažalost, povijest nas učini da se u ovakvim situacijama uglavnom donose vatrogasne mjere pa će se riješiti pokušati na način da se na predklimičkim predmetima počinju u većem broju zapošljavati kliničari u kumulativnom odnosu (proces koji je nažalost već započeo i koji je loš i riješiti budući da ono znači da će se postepeno predklimičke katedre "pretvarati" u virtualne katedre) ili da se za potrebe pojedinih, tipično, medicinskih katedri (anatomija, fiziologija, histologija i sl.) počinju primati nemedicinari. Kažu da je tako to "vani" pa zašto to ne bi bilo i kod nas, što naravno nije točno jer se radi o sasvim drugačijem pristupu istom problemu. Ipak, je li to zaista jedino rješenje?